

הרב יצחק אייזיק ווייס
הרב יצחק ברוך ווייס

ראש השנה

ואני תפילתי לך ה' - שפתי צדיק יביעון רצון

רבותינו ז"ל תקנו בעשרת ימי תשובה להוסיף בתפילה כמה בקשות, ואלו הן: "זכרנו לחיים...", "כתבנו בספר חיים...", "וכתוב לחיים טובים...". "ובספר חיים ברכה ושלוש ופרנסה טובה וישועה ונחמה וגזרות טובות, נזכר ונכתב לפניך ארחנו וכל עמך ישראל לחיים טובים ולשלום".

רבנו מאיר מרוטנבורג (אחד מראשוני רבו של הרא"ש) מבאר למה תקנו חז"ל ארבע בקשות, הלוא היה מספיק לתקן את הבקשה האחרונה שבה כלולים כל הבקשות וההטבות? **משל למה הדבר דומה?**

סוחר יהלומים אחד היה צריך לנסוע לצורך עבודתו לחוץ לארץ, והיה לו בן קטן פיקח שרצה להצטרף עמו. אמר לו אביו: לא תוכל להצטרף אלי, אולם אם אשמע מאמא שהתנהגת יפה, אביא לך שעון זהב במתנה. שמח הבן על ההבטחה ונפרד מאביו לשלום. אכן בימים הראשונים התנהג הבן למופת, אך לאחר כמה ימים חזר לסורו והיה מפריע לאמו, לא מכין שעורי בית, לא אוכל בזמן וכיו. כשחזר האב מחו"ל היה הבן עדיין בבית הספר, וספרה האם לאב על התנהגותו של הילד. אמר האב, בודאי שלא יקבל הילד את השעון. והנה כשהגיע הבן, היה האב באמצע סעודתו והחל לספר את כל מסעותיו היכן בקר והיכן טייל, והאם מקשיבה, נהנית ומתפעלת. תוך כדי הדברים אמר הבן לאביו: אבא, האם זוכר אתה שלפני נסיעתך הבטחת לי שתביא לי שעון זהב? יודע אני שבודאי לא מגיע לי לקבלו, אך אני רוצה לבקש ממך רק לראות את השעון, כי מעולם לא ראיתי שעון זהב. הסתכל האב על אשתו, חייך והראה לבן את השעון. אמר הבן: אבא, כמה יפה השעון. אני רוצה למדוד אותו לראות אם הוא מתאים לי. הסכים האב גם לזאת, והילד ענד את השעון על ידו. כראות הבן כי טוב לב אביו, אזר אומץ ואמר: אבי היקר, קנית שעון כל כך יפה, והוא ממש ממש מתאים לי, בדיוק בשבילי. אבא ממך, תן לי אותו במתנה. חייך האב ונתן לו.

ובודאי, אם מתחלה היה הבן מבקש מאביו את השעון, פשוט שלא היה נותן לו. אך ידע הבן לפייס את אביו לאט לאט, בתחילה בקש מאביו רק להראות לו, ולבסוף בקש גם שיתן לו. זה שאומר דוד המלך ע"ה בספר התהלים: "הראנו ה' חסדך, וישעך תתן לנו". תחילה ביקש "הראנו" אבל אחר כך הוסיף "תתן לנו". ולפי זה מובנת השאלה אודות ההוספות בתפילה, שעם ישראל יודעים לפייס את בוראם. בתחילה אין אנו מעזים לבקש הרבה, כי יודעים אנו שלא מגיע לנו כלום. מבקשים אנו: "זכרנו לחיים", רבונו של עולם רק יתזכר אותנו לחיים. לאחר מכן מוסיפים 'כתבנו' בספר חיים, אחר שכבר זכרת אותנו לחיים, תכתוב זאת. ואחר שכבר כתבת, אנו אומרים: רבונו של עולם, מה שווים חיים לבד, אם אינם חיים טובים, לכך מבקשים וכתוב 'לחיים טובים'. ועל זה מודים אנו ומברכים 'הטוב שמך ולך נאה להודות', תודה רבה שכתבתנו לחיים טובים, כי אנו בטוחים שבורא עולם שומע ומקבל תפילת עמו ישראל. ולבסוף אנו אוזרים אומץ ומבקשים: רבון העולמים, ברחמיך המרובים כבר כתבתנו לחיים טובים, אבא ממך תוסיף עוד כמה מילים, תגמור את השורה: "ובספר חיים ברכה ושלוש ופרנסה טובה וישועה ונחמה וגזרות טובות, נזכר ונכתב לפניך ארחנו וכל עמך ישראל לחיים טובים ולשלום!"

שגיאות מי יבין

כיוצא בזה ביקש דוד המלך מהקב"ה: "שגיאות מי יבין, מנסתרות נקני, גם מזדים חשוד עבדך... ונקתי מפשע רב". בתחלה ביקש מה' שימחל לו רק על השגיאות, שאלו הם העברות שנעשו בטעות בשוגג, אמר לו הקב"ה מחלתי לך. אח"כ הוסיף 'מנסתרות נקני' - עברות שלא בשוגג, אך אמנם התביישתי ועשיתים בסתר, גם עליהם תמחל לי, אמר לו ה' מחלתי. לאחר מכן ביקש, גם מזדים חשוד עבדך, עברות שבמזיד שלא עשיתם בסתר אלא בגלוי גם עליהם תמחל לי. ובאחרונה אמר 'ונקתי ממשע רב', דהיינו אפילו עברות ששעשיתי במזיד להכעיס, גם עליהם תמחל לי, ואמר לו הקב"ה לדוד, מחלתי לך. ואומר המדרש, משל לעני שהיה רעב מאוד וניגש לאחד הבתים וביקש לאכול. אמר להם: לא אכלתי שלושה ימים, אבא הביאו לי פרוסת לחם. מיד הביאו לו. התחיל לאכול מעט ואמר: הלחם יבש מידי,

אם אפשר הביאו לי איזו עגבניה להרטיב את הלחם, שלא אחנק בגרוני. נענו בני הבית לבקשתו והביאו לו גם עגבניה. לאחר מכן אמר: שלושה ימים לא שתיתי, אולי תוכלו להביא לי בבקשה כוס קפה. ריחמו עליו ונתנו לו את מבוקשו. נמצא שאכל, שתי ושבע אבל אם מתחלה היה מבקש לשתות קפה, היו אומרים לו: חפש מקום אחר כך מרצים עם ישראל את הקב"ה, ובקשותיהם עולות לרצון לפני ה', כפי שאמר הקב"ה לישראל: "השמיעני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאה" - חושקני בכס לשמוע את קולכם בבקשותיכם ותחינתכם אלי.

לדבר עם בורא עולם

מכאן נלמד אנו לעצמנו, כמה חשובה ומקובלת ורצויה תפילתנו ושיח שפתותינו לפני ה' יתברך. ולא רק בשעת התפלה ממש, אלא בכל זמן שאנו נדבר עם בורא עולם, תמיד הקו פתוח, ובורא עולם מאזין לנו. ואדרבה כמה שנקשש ממנו יותר, הוא ישמח בנו יותר. משה רבנו התפלל כמנין ואתחנן, יש בקשות ומשאלות שקוצב להן הקב"ה מספר תפילות מסוים, אשר על ידן תתמלא אותה משאלה. ופעמים שהאדם מבקש פעם ופעמיים ורואה כי לא נענה ומתייאש, ואינו יודע שאילו היה מבקש עוד פעם אחת היה נענה. ומי לנו גדול ממשה רבנו שהתפלל לבורא עולם חמש מאות וחמש עשרה תפלות, כדי שיכנס לארץ ישראל, עד שאמר לו הקב"ה ירב לך, אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. אמר לו: אילו היית מתפלל עוד תפלה אחת, היית נענה, אך אין רצוני שתכנס לארץ ישראל, לכן ירב לך. [הימים הנוראים בהלכה ובאגדה]

נוחה של תפילה - קרוב ה'... לכל אשר יקראוהו באמת במיוחד

בדברים רוחניים כתב היספר חסידים: "אם שואל אדם דבר שהוא שבח לבוראו, כגון: על לימוד תורה, או דבר אחר מחפצי שמים, ושופך את נפשו עליו, הקב"ה שומע תפילתו אע"פ שאין בידו מעשים טובים [וקל וחומר אם הוא בעל מעשים טובים וגדול] **מסופר על הרב דסלר** בגיל צעיר במיוחד, התקבל רבי אליהו אליעזר דסלר לישיבתו של רבי שמחה זיסל זיו מקלם. במשך שעות רבות ישב הנער הצעיר בפאתי בית המדרש וסקס בתורה ברציפות ובהתמדה. לימים סיפר לתלמידיו כי מבואש ארבעה עשר שנות לימודיו בקלם סיים את הש"ס 14 פעמים, ואת "שולחן ערוך" יורה דעה 28 פעמים. לאחר נישואיו עבר הרב דסלר להתגורר באנגליה, שם יסד "כולל", בו שקדו על תלמודם חבורת תלמידי חכמים. את ההוצאות הכספיות הכרוכות בהחזקת ה"כולל", נטל הרב דסלר על עצמו, למרות שמלאכת הכספים היתה רחוקה ממנו כרחוק מזרח ממערב. ביישן ושקט היה מטבעו, ודיבורו שקט ומדוד, אך למרות זאת, מן השמים סייעו בידו במלאכה זו, ולעיתים אף בדרכים מופלאות. וכפי שקרה פעם אחת בה קופת ה"כולל" היתה ריקה לחלוטין, והתעורר הצורך לגייס בדחיפות סכום כסף גדול במיוחד. אך דא עקא, כל מאמצי הרב דסלר להשיג את אותו סכום לא עלו יפה. הנדיבים הקבועים התחמקו באמתלאות שונות, וממון אין. עמד הרב דסלר מחוץ לביתו, והתפלל לה' שישלח לו ישועה. לפתע נצנץ בראשו שמו של עשיר יהודי שטרם שוחח עימו. אולי אותו עשיר יחלצו מהמיצר וישלם לו את החסר בקופה? הוא מיהר לתא הציבורי הקרוב וטיילם אל ביתו של הנדיב. מה רבה היתה אכזבתו כשנודח לדעת כי בני שיחו מעבר לקו הינם ילדיו הצעירים של העשיר. "אבא אינו בבית כעת", כך אמרו, "איננו יודעים לאן הלך ומתי ישוב". השיחה נותקה. הרב דסלר עמד בתא הטלפון כשהוא אובד עצות וחסר אונים. מאין יבוא עזרו? למי יפנה, למי ילך? לפתע פרץ הרב בבכי מר וכואב. בדמעות שליש הרים את עיניו כלפי מעלה ונשא תפילה מעומק ליבו לבורא עולם: אבא ה' הושיעה נא, אבא ה' הצליחה נא, עשה למען מקום תורה שלא יימוט חלילה. עוד הוא מסיים את תפילתו ויוצא מתא הטלפון, רואה הוא למרבה הפתעתו את אותו נדיב שניסה זה עתה להשיגו בטלפון, צועד מעדנות ברחובה של עיר. מששמע אותו עשיר את המצב הקשה אליו נקלע ה"כולל", שלף על אתא את ארנקו מכיסו, הוציא ממנו את מלוא הסכום הנדרש והעניקו לרב דסלר. מעשה מופלא זה נהג לספר הרב דסלר לתלמידיו כשרצה להמחיש להם עד כמה צדקו דברי סב אמו, הלא הוא רבי ישראל סלנטר, שהתבטא כי יהודי המתפלל ומבקש עזרה מן השמים בעניינים רוחניים ודברים שבקדושה, מובטח לו כי תפילתו לא תשוב ריקם.

מזכר שלום וצדק שמה טובה ומבורכת לכל בית ישראל

סיפור דניאל בגוב האריות

אנו אומרים בסליחות דעני לדניאל בגובא דאריותא, להלן המעשה: בספר דניאל פרק ו' מסופר על דניאל איש חמודות, אשר מינה אותו דריוש המלך לשר גדול וחשוב מעל כל השרים, היה יועץ המלך מרוב חכמתו ובינתו היתרה, השרים והסגנים ראו כיצד המלך מחבבו ומרוממו שהוא נכבד בעיני המלך יותר מהם. קאמו בו קינאה גדולה עד מאוד והיו מבקשים למצוא עלילות ברשע להתעלול על דניאל, כדי שיוכלו להלשין עליו לפני המלך ולהבאיש את ריחו בפניו. המח שלהם פעל בקדחתנות יומם ולילה לא ישבותו, אך מכיון שדניאל היה איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע ולא מצא בו מאומה הן חוסר אימון במלכות וכן מצד מעשיו ומדותיו האישיים ואת כל מצוות המלך עשה באמונה, לכן החליט לחוקק חוק שבו יוכלו להכשילו ולטמון לו פח ויקשים. כל השרים והסגנים קבעו פגישה עם המלך, ויאמרו לו: אדונינו המלך ירום הודו לעולם יחיה! היות ואתה לא מקומי הורתך ולדתך בפרס וכעת באת למלוך עלינו בבבל, ולכן צריך לחזק את מלכותך שכל תושבי בבל יקבלו את מרותך ללא יוצא מן הכלל. והלוא ידעת שכל המלכים גוזרים גזירות על יושבי ממלכתם כדי שיגלדו כבודם בעיני העם. ואתה המלך לא גזרת גזירה מימך. על כן החלטנו כל השרים והיועצים בעצה אחת שכבוד המלך יתן צו למלוכי את כל יושבי ממלכותך, שכל אדם שירצה לבקש בקשה יצטרך לבקש רק מאת המלך ירום הודו ולא משום שר או אלוה במשך 30 יום, וכל אדם שיפר חוק זה יוצא להורג ע"י שישלך לגוב האריות למען ישמעו ויראו. ולכן אנו פונים אליך כבוד המלך לפרסם פתשגן הכתב לחוקק חוק זה כדתי פרס ומדי ולא יעבור. המלך דריוש שבע איתו ידע מה טומן בחובו חוק זה נתן את הסכמתו וחוקק חוק זה ונחתום בטבעת המלך.

דניאל ידע את אשר נעשה מכיון שהחוק התפרסם ברבים, אך לא נכנע לו ושמ מבטחו בה', וכפי שהיה רגיל תמיד להתפלל לה' בעליית ביתו, אשר היו חלונותיו פתוחים נגד ירושלים ונגד ביהמ"ק שכל פיות שבעולם פונים אליו, והיה רגיל לכרוע על ברכיו בתפילתו ומתחנן ומודה להשי"ת על כל טובותיו וחסדיו שלוש פעמים ביום ערבית ושחרית ומנחה. כך נהג לעשות גם לאחר פרסום החוק האמור, ולא ש לבו גם לזאת, אמר דניאל האם בגלל רשעים אלו לא אתפלל לבורא עולם? שרי המלכות שהכירו את דניאל וידעו שלא יציית לגזירת המלך ארבו לו וערכו תצפיות מול ביתו ואכן ראוה עומד ומתפלל ומתחנן לפני השי"ת. העמידו עדים שאכן עבר על גזירת המלך וניגשו אל דריוש ואמרו לו: אדונינו המלך! אתה חוקקת חוקשכל אדם שיבא לבקש בקשה יצטרך לבקש רק מאת המלך ירום הודו ולא משום שר או אלוה, ונחתום בטבעת המלך וכל העם הסרים למשמעתך שמעו זאת, אמר המלך: אמת ויציב הדבר ולא יעבור! אמרו לו: והרי דניאל היהודי לא התחשב כלל בחוק המלך וגזירתו ומתפלל שלוש תפילות ביום ועבר על איסור המלך בשאט נפש, ולכן עליך אדוני המלך לתת פקודה להוציא לפועל את פקודתך ואת גזירתך כי כן משפטך אתה חרצת, שכל אשר יעבור על דבר המלך אחת את הלזק לגוב האריות, ודבר אשר נחתום בטבעת המלך אין להשיב וכולם שוים בפני החוק. כשמוע המלך כן הורע הדבר מאוד בעיניו וחיפש כל מיני פירצות בחוק וכל מיני אמתלאות להצלת דניאל מגור דין הנורא, הדיונים התנהלו מהבוקר עד הערב אך דעת השרים שונאי דניאל גברו על כל טענות המלך ודחו אותו בכל תוקף, ובאין ברירה ציוה המלך להביא את דניאל לקליים בו משפט המלוכה. ויאמר המלך לדניאל: אלהיך אשר אתה עובד אותו תדיר הוא יצילך! ויקחוהו השרים וישליכו אותו אל גוב האריות שהרעיבו אותם קודם לכן כדי שיקרעו באכזריות את דניאל לגזרים. וכדי לוודות שאף אחד לא יזיז את האבן ממקומה וישלך אבנים כדי להרוג את דניאל הניחו אבן גדולה על פי הבור, ויחתום עליה המלך בטבעתו אשר בידו וציוה גם את השרים לחתום כדי שלא יעזו לפגוע בדניאל בעצמם. והמלך יצא אחריו וזעף ויצר לו מאוד על התרגיל שעשו לו שרי המלוכה וכאבו על דניאל על חמודות ולכן מרוב צער ישב בתענית וציוה שלא יערכו לפניו שולחן כמידי ערב מרוב שהיה שרוי בעיניו ובצער גדול. בלילה ההוא נדדה שנת המלך כי לא יכל להרדם ולא יכל להסיח דעתו מן העלילה השפלה של שריו על דניאל. עם עלות השחר השרים חזרו דריוש ורץ באופן בהול ובחיפזון אל גוב האריות, וכששמע על שפת הבור צווח בכל כחו בקול עצוב, דניאל! אל אלהים חיים! הגד נא לי האם אלהיך אשר אתה עובד אותו תמיד הציל אותך מפי האריות? ויען דניאל ויאמר אל המלך: מלכי, הלואי ותחיה לעולמים! הן השם אלהי שמע את תפילתי ושלח את מלאכו הטוב וחתם את פי האריות לבל יגעו בי, בזכות דוד המלך ע"ה. ואמרו חז"ל: שלח הקב"ה אריה דבי עילאי שבכסא הכבוד, ושגא לעומת האריות וההיזרם לאמור: השמרו לבל תעזו לפגוע בדניאל שהוא אהוב למעלה אצל הקב"ה! ואז שיניהם ומלתעותיהם דבדקו זה בזה מפחדו ואימתו של האריה דבי עילאי השוגא לעומתם, ובחסדי ה' לא נגעו בו לרעה. והוסיף דניאל ואמר למלך: וגדולה מזאת שלח לי הקב"ה את ארוחת הערב שלי ע"י חבוקק הנביא אכלתי שבעתי וברכתי את ה' אלהי, והנני חי וקיים בחסדי השי"ת כאשר אדוני המלך רואה.

כשמוע המלך דריוש את דברי דניאל שניצל מפי האריות, שמח לבו ויגל כבודו וייטב הדבר בעיניו שלא שלחו יד במשיח ה', ומיד ציוה לעבדיו ומשרתיו עושי רצונו להעלות את דניאל מגוב האריות, וכשהעלוהו ראו כל העם לתדהמתם שהוא שלם בגופו בנפשו ובחכמתו ולא אונה לו כל און, ולא ניתן טרף לשיני האריות מפני שהאמין באמונה שלימה בהשי"ת. בראות זאת המלך קרא בהתרגשות לעבדיו בראות את הנס. במראה דניאל החי אל הודו עדיין הרשעים בתבוסתם, ואמרו: כנראה שבעים האריות ולכן לא נגעו ביהודי לרעה. אמר המלך: אם כן. נשלח אתכם ונראה מה יעשו בכם. ויצו המלך דריוש להביא לפניו מיד את השרים שהלשינו עליו הם ובני ביתם ולהשליכם לתוך הבור שבו היה דניאל, 244 אנשים הושלכו אל הבור, עדיין הם באויר לא זרמה כף רגלם על הארץ וכחרף עין כבר היו טרף לשיני האריות ולא נשאר דמם זכר. ויצליח דניאל בכל מלכות דריוש לאורך ימים. אז ציוה המלך דריוש אל כל תושבי מלכותו כי מהיום והלאה עליהם להיות יראים וחרדים מפחד ה' אלהי דניאל ומהדר גאונו שהוא אלהים חיים ומלך עולם ומלכותו בכל משלה בשמים ובארץ מסוף העולם ועד סופו, כאשר ענינו הוראות ניסיו ונפלאותיו

בכל עת ערב ובוקר וצהרים "שמרו נפשות חסידי, מיד רשעים יצילם" (תהלים צז י). אחור המעשה המרשים הזה הכריז המלך שכל מי שרוצה לעלות לא"י ולבנות את בית ה' הרשות בידו, והוסיף: אף אני אתן מאוצרותי כסף וזהב לבניית ביהמ"ק. ישמע חכם ויוסיף לקח, אך דניאל איש חמודות מסר נפשו בעד התפילה להשי"ת גם במקום סכנה, והמקום היה בעזרו והציל נפשו מרדת שחת, והוסיף לו חן וכבוד. ולמדנו מדניאל להתפלל ג' פעמים ביום כמאמר נעים זמירות ישראל (תהלים יח): "ערב וקבר וצהרים אשיחה ואהמה, וישמע קולי" (ענף עץ אבות).

ניסוי הראש שהציל

סיפורה הרבנית רוז: "פגשתי אשה בנתיבות - דיברתי איתה בעצמי - היא סיפרה לי שהיא חזרה בתשובה ביחד עם בעלה והילדים, אבל ניסוי ראש היא לא שמה. כל הבגדים צנועים אבל ניסוי ראש לא היה לה אומץ: "היא תראה זקניה".... "יצחקו ממנה".... הילדים בקשו ממנה: "אמא, תשימי ניסוי ראש". "לא, אין לי חשק".... "אולי שיהיה בר מצוה לילד אני אשים ניסוי ראש לכבוד הבר מצוה ואני אשאר עם זה".

בעלה קנה לה, מטפחות, כיסויים, ברטיס... היא לא מוכנה לנסות, קשה לה. יום אחד הייתה לה הזדמנות. בעלה עם שתי הילדים: נסעו נסיעה ארוכה לחפש שם בצפון איזושהי דירה. היא חשבה לעצמה: "אני לבד בבית, אין מי שילחץ אותי... בואי ננסה אולי יש ניסויים כן יפים".

היא נעמדה ליד הראי וניסתה; ברטיס, קסקטים, מטפחות, צעיפים, קישורים... פה ושם עד שמצאה כיסוי שהייתה נראית בו נחמדה וצעירה. "יופי מצאתי!". אחר כך היא חשבה: "ירגע, אולי זה מפריע, מגרד, מעצבן... אני אשאר עם זה קצת זמן, אעשה כלים... אשטוף את הרצפה ואם זה יפריע לי אני אוריד את זה". היא עשתה את עבודות הבית ושכחה את הכיסוי ראש, אך המשיכה עם זה עד הצהריים. ואז... נפרצה הדלת, בעלה חוזר עם הילדים כשהם מבוהלים, רועדים וחיוורים... הילדים אמרו בהתלהבות: "אמא, מה את עם מטפחת?...!! הצלת אותנו! הכל בזכותך! הכל בזכותך...!!" "מה קרה?!" - היא נלחצה. בעלה סיפר: "אל תשאלו מה קרה לנו, בדרך שנסענו עברה לצידינו משאית שהייתה ריקה, היא נסעה במהירות עצומה מעל למתח ונצמדה אלינו, מהדהד של כוח המשאית הרכב עף לצדדים והתהפך לגמרי... פתאום אנטחו מוצאים שהרכב עם הגלגלים למעלה והתקרה למטה ואנחנו מהופכים בתוכו. בדקנו שהכל בסדר איתנו, אנחנו נושמים, נוגעים בידים וברגליים... ראינו שהכל בסדר, לא נפגענו פיזית! הצצנו מהחלונות לראות היכן אנחנו נמצאים ולחדדתינו גילינו שאנו נמצאים ממש קרוב לכפר ערבי מסוכן! - רק חסר לנו שיבואו לכאן ערבים... הם יכולים לבצע בנו לינץ' ולהרוג אותנו".

תוך כדי כך לפתע מגיחים 4 ערבים, שתיים מצד אחד של האוטו ושתיים מהצד השני והם מתקרבים אלינו... התחלתי לומר "ישמע ישראל! זהו הגיע הסוף... הערבים הגיעו אלינו ולפתע הם פונים אלינו ואומרים: "הלו, אתם רוצים שנהפך אתכם?" "כן תהפכו!" - ארבעת הערבים תפסו ברכב שבני הצדדים והפכו אותו, והלכו. טוב, מה עושים עכשיו? אנחנו תקועים רציני, מי יודע מה מצב הרכב...? ניסיתי להתניע את הרכב ולהפעיל את ההגה והברקסים, ו... הכל עובד! אחורה פנה קדימה צעד... חוזרים הביתה! במהירות האפשרית! בדרך אנו מדברים בינינו, אך ה' אוהב אותנו, כמה ניסים גלויים; הרי לשהרכב התהפך כבר אז יכולנו למות... וגם בפעם שניה כשבאו הערבים, יכלו לרצוח אותנו! וגם הרכב - בחסדי ה' - פועל אחרי כל ההתהפכות הזאת... אך זה יתכן?!?!? מה עשינו שכל חי' שמר עלינו?!?! - אך שנכנסנו וראינו אותך עם המטפחת - הבנו הכל! את הצלת אותנו?!?!

זה סיפור אמיתי שסיפרה לי אותה אשה בעצמה. אמרתי לה: "זה נכון, באמת את זאת שהצלת אותם! - כך כתוב בחז"ל: **שכשהאשה צנועה היא מכפרת על כל בני ביתה מכל מיני צרות וסכנות**...!!". אבא אחד, ניגש עם בתו הקטנה אל הרבי הקדוש מקרעטניץ, וביקש שיברך את בתו הקטנה. הרבי נענה ואמר: "יהי רצון שלא תלך בנאה הנקראת 'אבא נדהם ואמר: 'רבי! רק זו הברכה?!' ענה לו הרבי: **"בזה כלולים כל הברכות**...!!". לקבל קבלה למי שאשתו שמה פאה כמה שפחות זמן לשים פאה - גימטריה מום [פאה מקומה בבית לבעל

להפיס 2000\$ כדי להנחך לשמור את העיניים

כדי להבין מה כוחו של ראייה אחת לא כשרה, נספר כאן מעשה מופלא על הגאון רבי שמואל וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי', כפי שמסופר בספר 'ברכי נפשי'. יהודי חשוב באמריקה, שבנו הגיע למצוות, רצה להעניק לילדו מתנה גדולה ויקרה לכבוד הבר מצוה, והודיע לו שלקראת יום ה'בר מצוה' שלו הם יסעו לארץ ישראל, לבית מדרשו של הרב וואזנר, ושם יניח לו הגאון את התפילין בפעם הראשונה בחייו. הילד התרגש מאוד מהמתנה הרוחנית שיועדה לו, והבין את עצמו היטב לקראת הטיסה ארצה. האבא סיפר לילד שהרב וואזנר ביקש ממנו, שמספר ימים לפני שהם מתכוונים לצאת מאמריקה, שיתקשר אליו שנית כדי לוודא שהכל בסדר, ושלא יגיעו לחינם. האבא רכש כבר את הכרטיסים שעלו לו כ- 2000 דולרים טבין ותקילין. והנה כשבוע ימים לפני הטיסה המדוברת, מתקשר האבא אל הרב וואזנר, ולתדהמתו הוא שומע את הגאון האדיר בעל 'שבט הלוי' אומר לו: 'החלטתי שלא כדאי לכם לבוא אלי לבני ברק!' 'מה קרה לפתע?' - שאל האבא ההמום: 'יהי הילד כבר מתכוון לכך נפשית זמן רב!' והגרי"ש וואזנר מסביר ומנמק את החלטתו: נכון אמנם שיש עניין שבפעם הראשונה שהילד מניח תפילין, הוא יעשה זאת על ידי רב, אבל האם חשבת - אבא יקר - כמה דברים על טובים עול הילד שכל לראות במהלך הניסיעה הארוכה שתעשה איתו מאמריקה על לארץ ישראל! וכי הצר שווה בנזק המלך?!?!

האבא ההמום ניסה להסביר, שהילד בר המצוה עלול להתאכזב מכך בצורה קשה, וכו', אבל כמובן שכל התירוצים והאמתלאות לא הועילו במאומה. שיום דבר שבעולם אינו שווה שיקריבו עליו את הנזק שעלול להיות לילד מראית דברים אסורים, פסק הגאון. והאבא המשיך לשאול: 'ומה אעשה עם שני הכרטיסים שכבר קניתי במחיר של 2000 דולרים?' עכשיו צריכים לשים אוזניים כאפרכסת, כדי לשמוע מה השיב לו הגאון בעל 'שבט הלוי': 'לך ותקנה מסגרת גדולה ויפה, אמר הרב, ותשים בתוכה את שני הכרטיסים, ובראש המסגרת תכתוב באותיות קידוש לבנה - הקרבנו את שני הכרטיסים! הללו מחירים היה 2000 דולרים, על מנת שהבן לא יראה דברים אסורים!'

[ד] יאמר בפירוש קודם שיתקע הריני מוכן בתקיעות אלו של מיושב ושל העמידה בכלום להוציא כל השומע ידי חובתו, דאף על פי שהוא מוכן לכך מסתמא, טוב לפרש בפיו, ובין התוקע ובין הציבור לא ישיחו בין תקיעות דמיושב לתקיעות דמעומד, והפסוקים ופיוט שנוהגים הציבור לאומרים קודם תפלת מוסף אחר חזרת ספר תורה לילא לכל יאמרו התוקע:

[טו] יכסה השופר עד גמר הברכות, וצריך שיאחזנו בידו בעת הברכה מכוסה, וקודם הברכה יכה בידו על הימנה כדי שירגישו כל הציבור שהוא מוכן לברך ויתנו דעתם על הברכה, ויאמר ברשות מורי ורבותי ויברך בקול רם ויכוין להוציא הציבור ידי חובתם, ואם יש אדם יושב רחוק מן התוקע וחוש השמע שלו חלוש דודאי אינו שומע הברכות היטב אז יברך לעצמו כשמברך התוקע וישמע התקיעות, ויש מקומות נוהגים לעמוד בעת הברכה של תקיעת שופר ויש מקומות שלא נהגו לעמוד, ובבגד לא נהגו לעמוד:

[טז] יאחז השופר ביד ימין ומעמידו גם כן בצד ימין אם אפשר לו, וגם תקיעה ראשונה יאמר לו המקרא [ה"ע לא יקריא לתוקע תקיעה ראשונה משום חשש הפסקה], ויהיה שלא יהיה השופר פגום במקום הנחת פה אפילו פגימה כל דהו, ויתקנו קודם ראש השנה:

[יז] מי שנאנס ולא בא לבית הכנסת ובה התוקע לביתו לתקוע לו ג' פעמים תשר"תי וג' פעמים תשר"תי וג' פעמים תר"ת צריך זה לעמוד בעת התקיעות כי אלו הם אצלו חיוב של תורה וצריך להיות מעומד דומיא דספירת העומר, יען כי הוא אינו שומע תקיעות סדר תפילת מוסף ובאלו יוצא ידי חובה מדאורייתא, והנשים פטורות מן הדין כי זו מצוות עשה שהזמן גרמא אך רוב הנשים קבעו מצוה זו עליהם בתורת חובה ובאים לבית הכנסת לשמוע קול שופר, ולכן האשה שנהגה בכך כמה שנים נעשה עליה חיוב, ואם נאנסה שלא היתה יכולה לבא לבית הכנסת יבא התוקע אצלה לביתה ויתקע לה אך לא תברך וכן נהגו בביתנו, ואשה שנהגה במצוה זו ונזדמן לה פעם אחת שלא תוכל לבא לבית הכנסת וגם לא תוכל להביא תוקע לביתה תעשה התרה בערב ראש השנה על קבלת המנהג:

[יח] מן ראש השנה עד יום הכיפורים אומרים המלך הקדוש, ואם אמר האל הקדוש או שהוא מוספס חוזר לראש התפלה, ואם אמר האל הקדוש ותכף, נזכר וסיים המלך הקדוש וכך היתה אמירתו האל הקדוש המלך הקדוש יצא, ואם השליח ציבור טעה בחזרה גם כן חוזר לראש וחוזר ואומר קדושה[ה"ע שליח ציבור שטעה ואמר האל הקדוש חוזר רק לתחילת ברכת אתה קדוש], וכן בברכה מעין שבע נמי הדין כן ואף על פי שיש חולקין בברכה מעין שבע לא אמרינן סב"ל נגד סברת רבינו האר"י ז"ל דסבר ברכה מעין שבע היא במקום חזרה: [ה"ע אם טעה וסיים הברכה אינו חוזר ואם לא סיים חוזר ומתקן טעותו]

[יט] בברכת השיבה אומר המלך המשפט, ואם טעה ואמר מלך אוהב צדקה ומשפט כיון דזכר מלך אינו חוזר, ואף על גב דמר"ן סבירא ליה חוזר קיימא לן סב"ל אפילו כנגד סברת מר"ן ז"ל: [ה"ע טעה ולא אמר המלך המשפט חוזר אפילו הגיע לא-לוקי נצור ואם סיים תפילתו יחזור על התפילה ויתנה שאם אני חייב זה לחובה ואם לו התפילה תהה נדבה וראוי שגם האשכנזים יעשו כן]

[ך] אם סיים הברכה ולא אמר זכרינו ומי כמוך אינו חוזר, ואפילו אמר ברוך אתה ה' יונקר אינו ראוי לסיים למדני חוקיך כדי לומר זכרינו ומי כמוך, דזכרנו כיון שהיא בקשת רחמים אם לא אמרה במקומה יאמר אותו בשומע תפלה ובשבת ובראש השנה יאמר אותה קודם שיעקור רגליו, משאין כן מי כמוך אין לה תשלומין בשומע תפילה או לאחר אלוקי נצור דאינה בקשת רחמים, וכן באמירת וכתוב וכו' ובספר וכו' דאם שכח אינו חוזר, אך יאמר אותה קודם שיעקור רגליו דהם בקשת רחמים

[כא] במוסף של ראש השנה ושבת שובה ויום הכיפורים יאמרו מי כמוך אב הרחמים, וכן הוא הדין במנחה של שבת שובה, וגם אם חלו ראש השנה ויום הכיפורים בשבת יאמר במנחה אב הרחמים, וכשאומר במוסף ראש השנה פסוק ה' צבאות יגן עליהם, יעשה תנועה של סוף פסוק כי זהו פסוק בזכריה וסיומו זה, אבל מה שכתוב אחרי זה ה' צבאות יגן עליכם וכו' זהו בקשה, וכשאומר ואתם הצדיקים וכו' כשיגיע לאות ת"י של תכתבינו ידלג תיבת היום דאין להחזיק עצמו כצדיקים אגורים שנכתבים בראש השנה, ויהיה לומר תכתבינו ברחמיך לחיים טובים בשביל הר"ת שלא תהיה תל"ט, וכן באות פ"ה יאמר היום תפקדינו ברחמיך לחיים טובים:

[כב] כשאומר זכרנו לחיים יכוין להמשיך חיים לנשמה, וכשאומר כתבינו בספר חיים יכוין להמשיך חיים לגוף, ויכוין ראש זכרינו ז' והסוף מ' מספר הו"י"ה אה"י"ה שהם ח"י"ב, וכשאומר זכר יצוריו ברחמים לחיים יכוין זה על הנשמות שזכר אותם ברחמיו להחזירם לחיים להחיותם בעולם הזה בסוד חזרתם בגלגול ומזה יתאמת אצלנו ענין תחית המתים, וכשאומר היום הרת עולם אם כבנים אם כעבדים כתב רבינו הרש"ש ז"ל כשאומר כן כל עצמותיו יאחזמו רעד לכו יפקוד הקב"ה אם אב אינה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי, ולכן יאמרו זה במתן ושבחון לו, ולכן המנהג שגם בחזרה אומרים זה בציבור בקול רם מלבד השליח ציבור:

[כג] בנוסח יה"י של תהלים כתוב ונזכה ונחיה ע' שנה ואם בגבורות שמונים שנה ואיך יאמר כן הזקן ששנו יותר משמונים ועוד אפי' שלא הגיע עדיין לשבעים למה ישראל דבר קצוב ושמא הקב"ה נתן לו חיים יותר על כן לא יאמר זה הנוסח, אלא יאמר כך ונזכה לחיים ארוכים טובים ומתוקנים ובנוסח זה ודאי יש סוד שבו מברכים כהן גדול במוצאי כפור בצאתו לשלום מן הקודש:

[כד] בעשרת ימי תשובה אין עושין הפסקה של תענית דאין נכון להתענות בלילה גם כן, מפני שבימים אלו עיקר התקון נעשה על ידי אכילה ושתיה,

ולולי שאנחנו מוכרחים להתענות ביום שבו תקון עונותינו לא היינו מתענים גם ביום, ועתה שאנחנו מתענים ביום אנחנו סומכים להשלים התקון על ידי אכילה ושתיה שלבילה, ולכן כתוב בספר תורה לשמה שצריך לאכול פת בכל לילה בעשרת ימי תורה כדי לברך ברכת המזון:

[כה] כלה שהיא ובעלה סומכים על שלחן חמיה וחמותה, ולכך בכל השנה כולה חמותה תוציא חלה מן העיסה ותברך, הנה בעשרת ימי תשובה שתתדל ליקח חלה מעות מבעלה ותקנה נה קמח שיעור חלה, כדי שתקיים היא בעצמה הפרשת חלה בברכה לפחות פעם אחת בשנה:

פרשת וילך [א] מצוה לאכול בערב יום הכיפורים ולהרבות בסעודה, [ה"ע גם הנשים חייבות] וכתבו המקובלים ז"ל שצריך לאכול שיעור שני ימים אם יוכל האדם לאכול כל כך, כדי לתקן באכילה מה שצריך ליום זה וליום הכיפורים הקדוש, והאדם יעשה כל מעשיו לשם שמים והשי"ת לא ימנע טוב להולכים בתמים, מצוה לאכול דגים בערב יום הכיפורים בשחרית דוקא

[ב] בסיבוב תרגול לכפרות יכוין לשם חת"י ברי"ת זה חליפתך תמורת כפרתך, והוא יוצא מס"ת פותח את ידיך, ולקנבה יאמר חליפתך תמורתך כפרתך בציר"י תחת לתי"י, ועושין בהם כנגד ד' מיתות בית דין לכפר על האדם, ולכן צריך האדם להרהר בתשובה באותה שעה, וכפי הסוד ענין שחיטה זו היא מתקן הגבורה לכן זמן הראוי יותר לדבר זה הוא באשמורת סמוך לעלות השחר שהוא עת רצון, ובבגד נוהגים מחמת ריבוי הכפרות לשחוט מתחילת הלילה עד ד' שעות מהבוקר ובטוחים בה' שהכל יקובל ויעלה לרצון לפניו כאלו נעשה הכל כראוי: [ה"ע היום מחמת המכשולות שקרו הורו מגדולי האחרונים להקדים את שחיטת הכפרות מספר ימים לפני יום הכיפורים]

[ג] כל בעל הבית שיבא השוחט לביתו לשחוט לא יניחנו לשחוט עד שיבדוק הסכין תחלה כראוי, ויחזור ויבדוק אותה אחר שחיטה, וזמין בעל הבית אפר כירה בידו כדי שישחוט לתוכו והנחת העפר תחלה היא התחלת המצוה של כסוי הדם, לכן טוב שיניח בעל הבית את העפר בידו, ונהגו שבעל הבית מברך על כסוי הדם, והברכה היא על כסוי הדם בעפר, ומאחר שיש הרבה עופות לשחוט יברך בעל הבית על הראשונה ואחד מבני הבית על השניה והשלישית וכן על דרך זה, וכן השוחט יכסה גם הוא לבסוף, ואין כאן מריבם בברכות כיון שכל אחד מברך על שחיטה בפני עצמו ודם חדש וצריך שתהיה תאורה טובה לשחיטה:

התחלות טובות משפיעות על המעשים

כידוע מובא בגמרא כריתות והוריות לאכול דברים לסימן טוב והובא בשולחן ערוך ובפוסקים כיון שראש השנה קובע לכל השנה וכן כל דבר ראשון קובע לכל המעשה שנעשה להלן סיפור לקדושת ה"ראשית" - כמה שהראשית היא סגולתית, יש בה כוח השפעה להמשך. הראשית יש בה סגולה להביא, לא לפול בדרך, לא למעוד, לא לזנוח בדרך. הסיפור קשור למרן הגאון הרב יוסף כהנמן זצ"ל מייסדה של ישיבת פונובויז.

"בערב ימיו של הרב מפונובויז נכנס אליו ראש ישיבה צעיר וסיפר לו לרב כהנמן [המכונה 'הרב מפונובויז'] שזה לא מכבר הקים ישיבה והיא אינה מצליחה לעמוד על רגליה. הוא אומר, שהוא אינו מצליח ליעמדה. בעיות קשות נערמות בדרכה והוא אינו רואה ברכה בעמלו". שאל הרב כהנמן שאלה: "מה עשית ביום הראשון ליסודה של הישיבה?" - מה עשית בהנחת אבן הפינה, ביסודה של הישיבה? השיב לו ראש הישיבה הצעיר: "חגגנו חגיגה גדולה - עשינו אורחים רבים וערכנו סעודה גדולה עם דרשנים רבים" - בקיצור, עשינו מזה עסק גדול. אמר לו הרב כהנמן זצ"ל: "בוא אומר לך, ראש ישיבה צעיר, תלמיד חכם, מה אני עשיתי ביום בו החלו להקים את ישיבת פונובויז. ואז תבין מהו סוד הצלחתה. ביום בו החלו הבולדוזרים ליישר את הקרקע על הגבעה שהיום היא נקראת גבעת פונובויז, הגבעה הצחיחה, הייתי שרוי בתענית. באותו יום שהתחלתי את יישור הקרקע ואת הבאת הבולדוזרים הייתי בצום ולקחתי מנין תלמידי חכמים אל שטח הבניה וישבנו, לא יודע על מה, אבל הביאו כסאות, ישבנו ולמדנו גמרא, והתפללנו. קדשנו את הראשית, התחלנו בקדושה, יצקנו את קדושת הגמרא עם יישור הקרקע, עם הבטון והברזלים". אומר הרב מפונובויז: "כל ההתחלות צריך שהיו טובות וקדושות". זהו סודה של ישיבת פונובויז. לא מתחילים בחגיגות, לא מתחילים בסעודות, לא מתחילים בפרחים, מתחילים בקדושה, מתחילים בטוב ואין טוב אלא תורה. בתענית, בתפילה ובצדקה ותורה מעל לכל. כל ההתחלות צריך שיהיו טובות. כל הוא הדבר בשנה אם תתפלל על השנה תצליח ואם לאו, אינך יכול לדעת מה יהיה מצבך!! וליקראת השנה החדשה נאמץ לעצמנו הרגלים חדשים כגון לקבל עלינו לא לבעוס כלל כתוב במשלי "כעס בחיק כסלים ינוח" תמיד לדבר בקול נמוך לא להגביה את הכל כפי שאומר הרמב"ן באגרתו תתנהג תמיד לדבר בנחת לכל אדם בכל עת וזוהו תנצל מן הכעס שהיא מדה רעה להחטיא בני אדם ובקבלה זו מובטח לו חיים טובים

זוהר הקדוש בראש השנה זוכים להפקד בנינים כמו שרה

בא ראה, בראש השנה נולד אדם. בראש השנה נדאי סוד למעלה ולמטה. ראש השנה למעלה. ראש השנה למטה. בראש השנה יקרות נפקדות. מנין לנו שפראש השנה זה הנה? שפתינו (בראשית כא) וה' פקד את שרה. וה' זרקא זה ראש השנה הגאון הרב מוזה שליט"א סיפר על יהודי שקנה את ההפטרה של ראש השנה ומדברת על חנה ובקשתה לבן מהשם ותוך כדי ההפטרה התחיל לבכות וכל הציבור בכה יחד איתו ונולד לו בן יחיד לאחר עשרה חודשים **השופר מעורר רחמים ואין המקטרג יכול לקטרג** וראש השנה ביום זה מוקמים ישראל לעורר עליהם רחמים, ובפניה: בשופר, שהקול הזה יוציא עולה למעלה וקעורר שופר העליון, אז מתעוררים רחמים מן השמים, והקדוש ברוך הוא קם מפסא דין ויושב בקסא רחמים ומרחם על ישראל, ולא נתנת רשות למקטרג.

ארבות השמים נפתחים בעשרת ימי תשובה. הרש"ש הקדוש תיקן סידור תפילה עם כוונות מיוחדות על פי הפילה. לעשרת ימי תשובה תיקן הרש"ש כוונות מיוחדות, שונות לגמרי מן הכוונות הרגילות של כל ימות השנה. זאת מכיון שבמים אלו יש אתנו הנהגה אחרת לגמרי: כל יום ויום השפע הירוד עלינו, כלשוננו, הוא ימים הנובעים טיפין טיפין, אך באותם ימים נפתחים "ארבות השמים" - שפע אין קץ! ולכן כדאי לנצל ימים אלו להרבות בתפילה ולהשתדל לקום לסליחות יום יום [סה"כ ששה ימים בעשיית] ולפחות בעשרה ימים אלו להתחזק יותר מהרגיל כדי שזוכה לשנה טובה ולהקים שכינתה מעפרא אחר פנה אל תפלת הערער. אמר ר' יצחק כלפי הדורות אמרו, שאין להם לא נביא ולא כהן מורה צדק, ולא בית המקדש שיכפר עליהם אלא תפלה אחת נשתיירה להן שהם מתפללו בראש השנה וביום הכיפורים. אל תבזה אותה מהם. שנאמר (כי) ולא בזה את תפלתם.

